

Jörg Krieger, *Power and politics in World Athletics: A critical history*.
Abingdon, Oxon: Routledge (2021)

Av Daniel Svensson

Den internationella elitidrottens organisationer och strukturer har spelat en avgörande betydelse i etableringen av det omfattande tävlingsutbyte och formerandet av de stora evenemang som vi ser i dag. Samtidigt vet vi att många av dessa organisationer har brottats med problem kopplat till korruption, bristande transparens och pampvälde. I Jörg Kriegers välbehövliga granskning av World Athletics (tidigare IAAF) framträder bilden av en organisation med en lång historia av interna problem.

Krieger tar ett samlat grepp kring World Athletics 110-åriga historia, och han gör det med individer snarare än strukturer i fokus. Sedan starten 1912 har organisationen bara haft sex olika presidenter, vilket innebär att flera av dem suttit under extremt långa perioder. Detta, menar Krieger, motiverar att utgå från dessa maktmän och deras förehavanden. I viss mån sker detta på bekostnad av strukturella dimensioner och teoretiska perspektiv, men låt mig återkomma till det.

Krieger utgår från ett omfattande material från World Athletics eget arkiv, vilket han (inte utan vissa restriktioner och utmaningar) har gjort ett gediget arbete med att botanisera i. Därutöver har författaren använt en rad andra arkiv, kopplade till antingen individer eller nationsförbund. Det hade onekligen varit spännande med kompletterande källmaterial i form av intervjuer med ledande företrädare för World Athletics, särskilt med tanke på det uttalade fokuset på individer. Samtidigt förstår jag varför Krieger har avstått från detta. Givet svårigheterna med att få tillgång till relevanta delar av arkivet är det inte troligt att intervjuerna hade givit några ingående svar på Kriegers kritiska frågor.

Bokens inledning är en tydlig programförklaring där bakgrunden till både boken och World Athletics förklaras. Därefter följer fyra delar i kronologisk följd, var och en med ett antal kapitel. Den första delen har titeln *Formation* och behandlar således formeringen och de första decennierna av IAAF:s verksamhet. Inför bildandet 1912 fanns tydliga spänningar mellan IOK och Pierre de Coubertin å ena sidan, och de blivande IAAF-styret å andra sidan. I det sistnämnda hade flera svenskar centrala roller, inte minst Sigfrid Edström som skulle bli organisationen förste president. Vad Edström och hans kollegor lyckades med var att övertyga de Coubertin om att IAAF inte var något hot mot vare sig IOK eller amatöridealet, och att det inte fanns några ambitioner om att ta över friidrotten. Snarare kunde IAAF fungera som en hjälp för den olympiska rörelsen, genom att besluta om enhetliga regler. Amatörfrågan, den manliga hegemonin i ledningen och den potentiellt komplicerade relationen till IOK kom att bli stående inslag inom IAAF.

Den andra delen, *Stagnation*, tar vid efter Andra världskrigets slut. Edström, som velat lämna redan före krigsutbrottet, ersattes slutligen av David Burghley 1946. Burghley visade sig oförmögen att modernisera IAAF och organisationen höll fast vid principer om amatörism när idrottsvärlden i övrigt tog stora steg mot kommersialisering. Under Burghley fick IAAF klart mindre inflytande, men det skulle snart komma att ändras.

Del tre, *Transformation*, behandlar perioden från andra halvan av 1970-talet till slutet av 90-talet. Presidenterna Adrian Paulen och framförallt Primo Nebiolo omvandlade IAAF och friidrotten och gick i en mer kommersiell riktning än tidigare. Intäkter från Tv-avtal och sponsoravtal växte explosionsartat och på den fronten får man konstatera att Nebiolo lyckades i sitt uppsåt. Men med en snabbt växande ekonomi växte också incitamenten för och möjligheterna till att berika sig, vilket Nebiolo excellerade i.

I bokens fjärde del, *Exploitation*, summeras de senaste decenniernas utveckling. År 1999 avled Primo Nebiolo och ersattes sedermera av senegalesen Lamine Diack. Båda hade en bakgrund som längdhoppare och verkar ha haft ungefär lika lätt att hoppa över den moraliska avgrund som skiljde IAAF:s värdegrund från dess dagliga praktik. Under Diacks ledning fortsatte oförmågan att ta sig an viktiga frågor som doping och jämställdhet på ett meningsfullt vis, samtidigt som korruptionen inte heller åtgärdades.

Möjligen hade Kriegers analys av World Athletics vunnit på en mer ambitiös teoretisering av det historiska förloppet. Vilka drivkrafter och idéer har varit avgörande för ledarskiktet? Finns förklaringarna till de många och uppseendeväckande tveksamheterna främst att finna hos enskilda individer? Eller är det något med strukturen hos hela organisationen som utgör en grogrund för moraliska tveksamheter? Kanske är den minst sagt tröga rotationen på ledarposten en struktur i sig, som möjliggör en problematisk maktkoncentration? Vissa sådana frågor tas upp och besvaras i viss mån, men här hade analysen kunnat fördjupas.

I övrigt är Kriegers studie av World Athletics historia ett lika välskrivet som välkommet bidrag till forskningen om idrottens organisationer. Inte minst visar den vad som kan ske när bristande insyn kombineras med stora pengar och styrningsprocesser som är svårförenliga med begreppet *good governance*. Genom att fokusera på individer i form av organisationens presidenter visar Krieger hur den enskilda aktören har haft stor påverkan på utvecklingen. Strukturen på de internationella förbunden, där nationsförbunden är medlemmar och har varsin röst, inbjuder till tveksamheter. Om nationer där det knappt förekommer friidrott har samma tyngd i beslutsfattandet som stora och traditionstygda friidrottsländer, kan en president säkra makten genom att "samarbeta" med många småförbund. Vi har sett liknande problematik i FIFA och nu senast i det internationella boxningsförbundet, vars ryske ledare

blev omvald under stor kontrovers trots motstånd från många europeiska nationsförbund.

Den bestående känslan efter några hundra sidor om World Athletics är att utvecklingen sedan Edströms tid på presidentposten i mångt och mycket har gått i fel riktning och att enskilda individer fått mycket stor makt. Boken understryker att den internationella idrottens styrning är något av ett sorgsbarn. *Power and politics in World Athletics: a critical history* kan förhoppningsvis inspirera till fler kritiska studier och kanske även bidra till konkreta reformer.